

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimestru cu post în înaltul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Orice inserate, se platesc pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'ă publicare câte 7 cr., la adon's și a trei'ă câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu public. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile poștei statului, adredate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 28.

Sibiu, 7/19 Aprilie 1879.

Anulu II.

Atitudinea noastră față cu magiarizarea școlilor populare-elementare!

(Urmare.)

Tineti-ve bine, voi profesori dela institutele pedagogice confessionali! În câteva ore pe săptămână aveți șe tornați cu leicuti'a*) în creerii școliloru cunoscuti'a limbei magiare asia, că apoi candu va cercetă și controlă inspectorulu, bietii de ei se-lu satisfac pe deplinu cu responsurile, încatu se pota face not'a în catalogu: „Láttam és helyesnek találtam“, adica romanesc: „am u vedutu și am u aflatu în regula“; că-ci la din contra, o veti pati reu; inspectorulu nemulțiamitu va face aretare la ministru, că profesorii din institutele pedagogice confessionali nu sunt capabili de a propune studiulu limbei magiare conformu recerintieloru prescise în lege, și atunci pacostea e gat'a, de orece ministru va pretinde categoricu dela autoritatea școlii confessionale, că se suplinésca acestu defectu, se'si puna altu professoru mai aptu, că-ci la din contra, i va tramite elu unulu, din Ungari'a de susu, s'eu dela preparand'i'a de statu.

Asemenea, bă inca și mai rigurosa procedura contine proiectulu de lege față de invetatoriilor școliloru noastre dela sate, pentru-că acolo inspectorulu va face destule secaturi cu bietii dascali; elu — dupa instructiunile rezervate ale ministrului, va pretinde și mai categoricu, că invetatoriulu care a facutu dejă esamenu de calificatiune și din studiulu limbei magiare, inca se fia în stare a turná totu cu leic'a în capatienele bietiloru baiati gramatic'a magiara asia, că aceia se și pricépa bine ceea ce a scrisu celebrulu poetu „Vörösmarti“, — că adica: „minden ember legyen ember és magyar,“ totu omulu se fia omu și magiaru.

Și că se și pota realizá acést'a, — conformu ascurarii ministrului — escelenti'a sa va ingrigi a pune în posturile intregitorie de inspectori individi de aceia, carii se nu pota fi inspirati și influentiati de nici o consideratiune contraria ideei și tendintiei de magiarizare; ómeni cu totulu straini, necunoscuti în regiunile și societatile cercului inspectoralu; éra pe unde poporatiunea este mai

*) Cornu de turnatu fluide, leica, pâlnia, hune mold., ung. tölésér.

compacta de nemagiari, s'eu chiaru mestecata, va pune inspectori acurati din partile curatu locuite de magiari (törzs magyar), ér' pre cei dejă actualu aplicati în functiuni de aceste ii va controlá cu tota rigórea prin comitii supremi (perfectii) comitateloru.

Éca mesurile și midiolócele, prin care ministrulu și-a datu parol'a, că va demonstrá contrariulu afirmatiuniloru din memorabil'a adresa a deputatiunei nóstre, adica că elu va aretá, cumca dispusetiunile legei votate sunt esecutabile (kivihető) și cumca argumentele din adresa sunt nefundate și numai frase góle! Viitoriulu ne va aretá și le va pune pe paginile istoriei; stându noi inse în fati'a pericolului amenitiatoriu, a intrarii în viétia și aplicarii mentionatei legei, dupa suprimerea și curmarea tuturoru incercariloru de remedii, ce atitudine aru trebui se luamu acum, celu pucinu față de modalitatea esecutarii amintitei legei?

Politic'a siovinista și terorizarea arbitrara dela dualismu incóce, ne-au respinsu de pe tóte terenele, în catu — precum ne persifléza totu ei astadi, — noi romanii abia mai avemu vre-o doi deputati în legislatiunea tierii, carii necum se și mai pota grupá într'unu clubu catu de micu, abia isi voru ridicá vocea în parlamentu cu ocaziunea desbaterii proiectului, pentru-că sbirii cei din opozitiunea extrema a dietei de siguru ii voru amuti prin aberatiunile indatinat; inse cu tóte acestea, deputatii nostri romanii se'si tina de cea mai santa detorintia a nu lipsi din bancele loru atunci, candu proiectulu de lege cestionatu se va pune la ordinea dílei spre desbatere meritoria.

Ei, deputatii nostri romanii, pucini la numeru cati sunt, inca de acum aru trebui se și consulte despre o pasire solidara, — abstragendu dela partid'a carei'a apartine unulu s'eu altulu dintre ei, — buna óra dupa esemplulu sasiloru. Și că pasirea și atitudinea solidara se fia celu pucinu in-punetória și de unu efectu mai respectabilu: se incerce unu feliu de angagementu reciproc de consolidare, respective coalitiune s'eu fusiune cu ceialalti deputati nemagiari, spre a pasi uniformu într'una și aceeasi directiune, fiindu cestiunea și asia de una și aceeasi natura, ce amenintia de o potruva interesele de esistencia ale nationalitatiloru nemagiare.

Dar' la totu casulu, déca acést'a solidaritate,

fiá din ori-ce consideratiuni, nu ar fi posibila, sau chiaru dupa opiniunea deputatiloru nostrii romanii neconsulta, atunci densii se nu pregete a'si face detorintia cá adevirati fii ai unei natiunei amenintiate atátu de cumplitu chiar de cátra acei compatrioti, carii ori candu se vedu și ei amenintiatii de cátra altii mai puternici și nedrepti, neloiali, totdeauna simuléza a ne intinde man'a de fratietate; carii din esperienti'a funestului intervalu absolutisticu de diece ani n'au invetiatu și nu s'au intieptitu cá se recunósca, catu de greu ne dóre și ne apasa pe noi absolutismulu loru constitutiunalu în care ne-au inbelciugatu ei, cá domni de 12 ani incóci. Se le scia viitoriulu!

În fine, la optu díle dupa ss. pasci, în dominec'a Tomei, sínódele eparchiali ale bisericei romane ortodoxe din Ungari'a și Transilvani'a, se intrunescu în sesiunea regulata prin Statutul organicu. Credem cá aceste corporatiuni reprezentative ale intregului cleru și poporu romanu ortodoxu, voru intimpiná și salutá cu o viua bucuria pasii arhieriloru și consistorialoru, apoi luandu actu ér' numai de justificare pentru istoria și posteritate, în cointielegere solidara se voru face interpretii doritoru afundu simtite ale crestiniiloru față de mesurile periculóse, cu cari se amenintia autonomi'a bisericei nationale.

Mai pre susu de tóte voru grigi, cá organele scolastice confessionali se fia la culmea misiunii loru, apte de a priveghiá și a paralisá ori-ce incercari de fortia și violentia ale organeloru inspectoratiunei de statu, pe care ni le punu în perspectiva dispositiunile legei de magiarizare!!

(Va urmá.)

Atentatul asupra imperatului Rusiei.

Déca s'au mai indouitu cineva pana acuma despre starea anormala și esceptionala în care se afla marele imperiu alu Rusiei cu cele 80 miliónu de locuitori ai sei, apoi evenimentele mai recente și cu deosebire, atentatul comis în diu'a Sf. Pasci asupra persónei imperatului Alesandru II este de natura a 'i servi de prob'a cea mai elocenta și a 'i demonstrá pana la evidentiá, ca Russi'a se afla în prediu'a unei revolutiuni sociale, ale carei peripetii

Foisior'a „Observatoriului“.

Domnisor'a Esopu.

Novela de: Charles Deslys.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

(Urmare.)

— Bravo pentru discursulu acesta! respunse vicomtele, pe candu turná marquisului. Dara dá'mi voia se 'ti spunu o pedagogule, ca scól'a ta póte se fia aceea a placutoru viciuri, dara nu tocmai aceea a nobileloru virtuti.

— Cine scie? reluá Vallombreuse, dupa ce amu aretatu cum trebue se cadu, voiu sci póte se aratu și cum se te rêdici.

— Si pe care scena, scumpe marquise?

— Nu sciu, vicomte; dar' am cá si o presimtire, cá unu felu de nerabdare a acestui rol, si speru ca vei fi primulu a me aplaudá.

— Fia! si candu debutedi?

— Catu se va potea mai curendu. Indata ce voiu fi mancatu ultimii mei ludovici... si vedi prea bine, ca voiu termina iute, me grabescu.

— Cu ajutorulu lui Esopu.

— Tocmai, vicomte. De aceea i si suntu datoru, ba chiar recunoscótoru; ve propunu se bemu în sanetatea lui, domniloru: În sanetatea lui Esopu!

Chiaru în momentulu candu toti comenii repetau în coru acestu toastu, Esopu, aparú pe pragu.

II.

Nici-odata acestu mare cocosiatu nu se aratase atátu de respectuosu, atátu de demnu, atátu de adevratu servitoru de curte boierésca.

De si érá intendantu, adica, nu mai érá servitoru, inbracamintea sa totusi mirosea inca a livrea. Purtá unu

mare fracu taiatu aprópe cá o haina à la française, o lunga giletca de plisa, pantaloni scurti și ciorapi de matase, tóte de negru celu mai frumosu.

Adaogati la tóte acestea nisce pantofi cu catarama de argintu, unu guleru cu mici incretituri, o legatura alba și sub braci u palaria rotunda, pe care o purtá ca unu claque.

Înaintá catre tenerulu seu domnu si se plecá înaintea lui atatu de multu, în catu fruntea sa cea plesiuva pe langa care fluturau cativa ultimi peri carunti, atinse aprópe nivelulu mesei:

— Domnulu marquisu m'a chiamatu, dise elu, eata-me cu totulu la ordinele sale.

— Esope, respunse Vallombreuse, am perdutu asta nópte. Imi trebue bani.

— Catu? întrebá betranulu, innabusindu o inperceptibila miscare de dorere.

— Dvóstra domniloru trebue se respundeti . . . spuneti fia-care ce ve datoredu.

Esopu isi luá carnetulu și facú giurulu mesei.

Fiacare comésenu spuse numerulu seu, insocindu-lu de cate o gluma la adres'a betranului cocosiatu. Cu totii ilu chiamau dupa porecl'a sa de Esopu.

Densulu, fara a se turburá isi urmá drumulu. Candu ajunse langa tenerulu seu domnu, facú aditiunea și dise:

— D. Marquisu datorédia trei dieci și sépte de mii, cinci sute siese dieci franci.

— Poti se mi'i inprumuti Esopu?

— Indata. Unu gentilomu platesce datoriiile sale din jocu în doue dieci și patru de óre; unu Vallombreuse, pe locu. Aveamu tocmai nisce fonduri gat'a, se le ducu la banchierulu meu, eata-le.

Deschisese unu portofoliu, din care scóse o multime de bilete de banca, reprezentandu o suma în adeveru superioriá aceleia pe care o cerea marquisulu.

— Ce Pactolu! strigá acesta; asia dara e adevratu sirmanulu meu Esopu, ca me furi fara mila?

Betranulu facú o prima misicere de demnitate lovita.

Toti mesenii se pusera pe rísu, și mai toti i strigara:

— Esopu, nu dice nu! Esopu esci convinsu! Esopu ai cumperatu cutare ferma, cutare casa! Esopu negustoresci în tóte lucrurile! Esopu ne inprumuti tuturoru bani! De aceea nu suntemu superati pe tine, Esopu banchieru! Esopu Harpagon! Esopu Grandet! Dara marturisese celu pucinu, ca acesti bani sunt banii domnului teu, si ca 'lu jefuiesci fara de crutiare, si ca ilu jupoi cá unu lupu flamendu, ca ilu furi tu singuru catu cei mai hoti intendanti la olalta!

Vallombreuse ilu priveá cu o mirare nespusa, cu unu felu de mila comica. Asia ca ilu întrebá din nou:

— Dara adevrate se fia tóte acestea, bietulu meu Esopu?

Betranulu isi reluase tienut'a sa plecata, privirea sa chiorisia, surisulu seu satanicu.

Respunse în fine:

— Ce vrei, domnule marquisu, pasiunea e mai tare cá mine. Incepusem cu domnulu tatalu dvóstra, care incepu se cam stírbésca patrimoniulu Vallombreusiloru . . . si acum cu dta imi e atatu de lesne, în catu nu me pociu opri de a dá cu man'a prin sacu, si dieu! n'o prea scotu góla. S'apoi, candu e vórb'a, acést'a e gresial'a dtale. De ce nu te feresci pucinu?

Vallombreuse la rondulu seu se puse pe rísu si respunse:

— Nevinovati'a ta me desarmédia . . . si totu ti-asiu mai ertá hotiile; dar' rapacitatea ce întrebuintiedi la camata, chiar' cu mine, pe care ar trebui, imi pare, se me cruti pucinu! Dara bine, multu iti placu tie banii Esopu?

Totu asia de linistitu, si de zimbitoru, respunse:

— Ce vrei domnule marquisu! acesti domni totu spunu ca cu bani se cumpera totu, ca banulu póte totu, ca banulu este totu. . . Vreau se am si eu bani.

— Pentru tine?

— Dá, domnule marquisu, amu onóre se . . .

— Si inclinandu-se printr'o profunda inclinare, se pregatea se ésa.

astadi inca nu este nimenea in stare a le intrevedea.

Este cunoscutu, ca din tóte statele moderne ale Europei, singuru numai Russi'a este lipsita de unu gubernu reprezentativu si ca Tiarulu este nu numai capulu autocratu alu statului dar' totu odata si capu alu bisericeii nationale russesci. In Russi'a domnește inca in form'a sa cea mai primitiva si hidósa despotismulu feudal, in aliantia cu o teocratia servila si ignoranta. Poporulu russescu care reprezenta unu mosaicu intregu de diferite semintii a fostu si este consideratu inca pana in diu'a de astadi, din partea claselor privilegiate de sclavu alu loru, lipsitu de vointia si de ori ce drepturi, tocmai asia precum erau si celelalte popóra ale Europei inainte de revolutiunea cea mare din Franci'a.

Proclamarea drepturilor omenești in Americ'a si in Franci'a, precum si revolutiunile prin care au trecut popórale civilizate ale apusului europénu au trecut la parere fara cá se fi exercitatu vre-o inpresiune ori se fi lasatu urme in viati'a sociala a poporului russescu. Despotismulu asiaticu alu Tiariloru a sciutu se isolede prin mesurile sale tiranice si prin terorismulu seu burocraticu pe poporulu russescu de intregu restulu Europei civilizate, si a-lu tinea in somnulu letargicu alu sclaviei si in obscuritatea fanaticismulu religiosu si alu superstitiunii celei mai barbare. Ori ce incercare de emancipare, ori ce aspiratiune de libertate a fostu si este inca pedepsita cu mórte si cu deportatiune la Siberi'a, pe acarei campii ghetiose si in ale carei mine de plumbu lipsite de radiele sórelui si-au aflu mii si mii de fíntie omenești mormentulu loru lugubru si solitaru.

Dar' despotismulu totu n'a fostu in stare se închidia fruntariile imperiului russescu in modu asia de hermeticu, pentru cá se nu strabata si acolo ideile salvátore ale libertatii si ale civilizatiunii moderne. Pe nesimțite si in contra tuturoru mesuriloru asupritóre, clasele superióre ale societatií russesci, adaptanduse cu o sete invapaiata din abondantele si vivificátorele isvóre ale sciintiei si ale civilizatiunii moderne, au dusu cu sine la reintórcere in patrie, luminele secolului in care traimu. Generatiunile presente ale inteligentiei russesci au primitu o educatiune cu totul européna, asia ca între ele si poporulu russescu se afla unu abisu fórte mare cu privire la gradulu de desvoltare intelectualu.

Dar' ori catu de mare ar fi acelu abisu totusi exista o punte de trecere si de comunicatiune între mass'a poporului si între clasele inteligente si aceea este: aspiratiunea la libertate si dorulu de a se emancipá din lantiurile despotismulu. Instinctulu si bunulu simtiu alu poporulu russescu i dictéda a face cauza comuna cu

Toti mesenii strigara in acelasiu momentu:

— Esopu are vicii ascunse! . . . Esopu vrea se ne stópésca la rodulu seu cu propriile nóstre trasuri! . . . Esopu e inamoratu! . . . Esopu vrea se se însóre! . . . Esopu vrea se ia de socie pe mam'a Grigogne cá se prasésca nisce mari polichinelli!

Indiferentu la tóte aceste sarcasme, sirnanulu cocosiatu intorcea spatele.

Unulu zari esindu diu posunarele hainei lui ceva infasiuratu intr'o chartia de matase.

A apucá acelu obiectu, a'i rupe invelitóra, fu lucru de unu minutu.

O papusia aparú la vederea meseniloru.

Si cu totii se grabira a strigá:

— Esopu e tata de familie! . . . Esopu are unu puiu femininu! . . . o tenera guanasie! . . . O mica chimpandia! . . . O dragutia macagua! . . . Trebuie se fia sluta si cocosiata cá tatalu seu . . . si in peptu si in spate! Urá! urá pentru domniósiór'a Quasimodo! domniósiór'a Esopu for ever.

Dejá betranulu se indreptase. Cocósi'a sa aprópe perise. Cu o fórte mare si fórte adevérata demnitate in atitudine, in privire, in voce, elu respunse.

— Dá domniloru, am o fíca . . . si pentru densa vreau se fiu bogatu . . . Dá, dá, pentru fíic'a mea!

Erá superbu in acestu momentu, superbu cá Triboulet din Regele isi petrece. Dara nebunatic'a tinerime care nu'i dá pace, nu fu de locu misicáta. Acésta etate e fara mila!

Dejá din tóte partile se redicá o noua ecplosiune de batjocuri, de huete si risete.

Din fericire, Vallombreuse, la rondulu seu, lua lucrulu in seriosu.

— Destulu, domniloru, imi aducu acum aminte ca sunt nasiulu d-siórei Esopu. Respectu finei mele! Se i se inapódie papusi'a . . . tatalu ei se se retraga in pace . . . éra noi se trecemu la champanie.

Vallombreuse fu ascultat. Betranulu se potu furisiá, nu fara a fi disu tenerului seu domnu, cu sentimentulu unei profunde recunoscintie:

— Multiimescu, domnule marquisu! iti multiimescu . . . mai cu séma pentru dens'a! (Va urmá.)

conspiratorii revolutionari, presimtindu ca ei i voiescu binele lui. Asia a fostu in totdeauna si asia va fi si de aci nainte. Nici unu poporu, fia elu ori catu de remasu inapoi in civilizatiune, nu isi va iubi pe asupritorii sei, ci va luptá si va urmá acelora carii voru aspirá si se voru sacrificá pentru emanciparea lui.

Precum vedemu, nici poporulu russescu nu face exceptiune dela acésta regula. Elu astadi face cauza comuna cu nihilistii, carii dupa ce au studiatu istori'a revolutiuniloru, se prepara si sunt gat'a a incepe lupt'a, decisi fiindu a isi urmá scopulu loru finalu cu tóte consecintiele sale..

Revolutionarii russesci au avutu destula lealitate cá in mai multe renduri se isi exprime dorintiele loru si se céra implinirea acelora, care nu este alta, de catu darea unei constitutiuni. Despotismulu inse, crediendu-se atotu-poternicu, au desconsideratu acele pretensiuni legitime ale poporului russescu si astadi ilu vedemu decisu a isi apará cu ori ce pretiu privilegiatele si prerogativele sale. Resbelulu este declarat. Pe de o parte despotismulu cesaro-papisticu, éra pe de alt'a intregu poporulu russescu, care nu astépta decatu momentulu propice, pentru cá se scape si se pedepsésca pe asupritorii sei seculari.

Atentatele comise asupra instrumentelor despotismulu russescu si a creatureloru sale, precum si atentatulu comis asupra persónei inviolabile si sacre a Tiarului nu sunt decatu numai fulgerele care prevestescu eruptiunea vulcanulu clocotindu. Asia s'au inceputu tóte revolutiunile din lume si asia se incepe si marea revolutiune russésca, care este in ajunu de a erupe, déca despotismulu nu se va decide cu o óra mai inainte se asculte si se se supuna vointiei poporului desteptatu.

Ar fi fórte la tempu si consultu, cá tóte gubernelnele despotice si tiranice care mai exista inca si afara de Russi'a, se-si traga bine sém'a pana mai este tempu, pentru cá se nu o patiesca asemenea, séu inca si mai reu cá celu turcescu si celu russescu. Camilu.

Revista politica.

Sibiu, 18 Aprilie st. n. 1879.

Capital'a imperiului austro-ungaru, frumós'a si eternu vesel'a Vien'a, se pregatesce a serbá diu'a de 24 Aprilie, adeca diu'a aniversarii casatoriei de argintu a M. M. Loru imperatulu si imperatés'a. Acea serbatóre de unu caracteru cu totul dinasticu, promite a fi cátu se póte de marétia si stralucita. Din tóte provincieele monarchiei se voru duce deputatiuni felicitátore la Vien'a, pentru cá se depuna in man'a monarchulu adrese omagiale. Serbatóra se va incepe prin sántirea frumósei bisericeii votive, care s'au edificatu in memori'a si in semnu de recunoscintia pentru fericit'a scapare a Maiestatii Sale din atentatulu care a fostu facutu asupr'a persónei sale in diu'a de 18 Februariu 1853 de cátra ungurulu Joanu Libényi.

Indata ce s'a facutu cunoscutu atentatulu comis in diu'a Sf. Pasci asupra imperatulu Russiei, de cátra unu functionariu din ministeriulu de finantie anume Solowjef, toti suveranii, presiedintii republiceloru francesca si americana, pana si sultanulu se grabira a tramite telegrame de felicitare la St. Petersburg. La Parisu se respandise scirea, ca in capital'a Russiei ar fi eclatatu revolutiunea, dar' pana acuma acésta scire nu s'au adevératu, ba telegramele oficióse russesci ne spunu, ca imperatulu Alecsandru, pucine óre dupa comiterea atentatulu au esitu la preambulare singuru, fara de nici o suita si s'au aretatu poporului.

Imperatulu Russiei este superstitiosu si suferu de o profunda melancolia, care si pana acuma a fostu exploatata in modulu celu mai neconscientiosu de catra consiliarii sei. Acuma in urm'a celoru intemperate se astépta, cá reactiunea si camaril'a privilegiata si feudala se consiliedie pe imperatulu a luá mesurile cele mai tiranice si teroristóre in contra liberalismulu si a propagatoriloru lui. Daca Tiarulu va dá ascultare acelor consiliari, apoi prin acele mesuri, elu nu numai ca nu va fi in stare se inpede misicarea si agitatiunea déjà pornita, ci mai multu inca o va provocá. Urmarea va fi, ca intregu poporulu russescu va conspirá in contra despotismulu autocratu si nu se va linisti, pana candu nu ilu va nimici.

Nu incupe nici o indoiala, ca situatiunea interna a imperiului russescu va influentiá si asupra politiceii sale esterne. Lumea din ce in ce au inceputu a se convinge ca Russi'a nu este atatu de puternica si de inspaimentátore precum se credea, si ca colosulu nordicu are pecióre de lutu. Va

depinde deci dela politic'a ce o voru urmá celelalte state europene, pentru cá cestiunea pendinta a Orientulu se fia deslegata, nu in favorulu intereseloru esclusivu panslavistice, precum voiesce principele Gortciacof, ci in acelea ale Europei civilizate.

Monitorulu Romaniei publica decretulu prin care se ficséda dilele pentru alegerile viitóre:

Colegiurile electorale pentru alegerea deputatiloru si senatoriloru noualoru Adunari sunt convocate in ordinea si la termenile de mai la vale:

Pentru deputati:

Colegiulu	I,	in diu'a de 3 Maiu st. v.
"	II,	" " " 5 "
"	III,	" " " 7 "
"	IV,	" " " 9 "

In dilele 27 si 28 Aprilie se voru alege delegatii colegiului IV, conformu art. 48 din legea electorala.

Pentru senatori:

Colegiurile	I,	in diu'a de 11 Maiu st. v.
"	II,	" " " 13 "

Colegiurile universitatiloru din Bucuresci si Jasi voru alege in diu'a de 15 Maiu.

Delegatulu gubernulu romanu in comisiunea medicala internationala pentru epidemi'a din Russi'a Dr. Z. Petrescu, a tramisu din Astrahanu gubernulu romanu urmatóra telegrama d. dato: 4 Aprilie a. c.

„Terminandu cercetarile epidemiologice, toti delegatii voru avea o conferintia Dumineca, pentru a se pronuntia asupra originei pestei din Wetlianca. — Luni me intorcu la Bucuresci.“

Transilvania.

— Sibiu, 6/18 Aprilie. In nenumeratele lupte grele pentru esistencia, locuitorii acestei comune cetatiene si ai comuneloru invecinate petrecura serbatorile in buna stare si in liniste sufletésca multu mai mare decatu in anulu trecut, pre candu dupa trei ani sterpi, poporatiunea rurale necum se cugete la „colaci si oua rosii“, nu avea nici macaru mamaliga gola de ajunsu, éra comerciulu pe la orasie amortise cu totul. Estimpu locuitorii daca nu au bani, incai au ce manca. Dara daca sunt bucate si alte victualii de ajunsu, atunci mai cerculéda si bani. Se cunoscea acésta in vinerea pascloru cá dio'a tergului de septemana, in care venisera atati tergoveti, cáti in a. tr. n'au fostu nici la cele de tíera. Erá si bisericelce cercetate multu mai bine de cátu in ani de saracia, cá-ci anume poporulu nostru romanescu din acestea tinuturi indata-ce se simte cu vreo doi banisiori in punga, merge la bisericu, éra candu nu are, ii vene greu se mérga si se nu póta dá nici la lipsele bisericeii, nici pentru sufletele celoru repausati, nici la saraci.

Despre starea semenaturiloru avemu din mai multe parti ale tíerei sciri fórte bune pentru clasele consumatórie, dara camu neplacute pentru cele agricultórie; cá-ci adeca semenaturile de tótna au ernatu prea bine, éra in unele regiuni au crescutu asia de multu si dese, in cátu proprietarii de oi le mana preste ele, cá pascendu-le cevasi, se mai intardie in crescere, cá se nu cadia la pamentu pre candu se ingreuna spicele si dau ploi mari cu venturi. Numai din comitatulu Salagiului ni se scie dela unu locu, cá apele exundate au facutu si pe acolo in unele hotara stricatiune mare. Din 11 piatie transilvane comparandu pretiurile avute in septeman'a patimiloru, aflamu între altele, cá hectolitr'a (70 cupe de ardealu) de gráu curatu nicairi nu a fostu mai scumpa cá 7 fl. 50 cri, de ex. cá in Secuime (Giurgiu St. Nicóra), dara pe la Clusiu, Desiu, Reginu numai 4.20 pana la 4.65; secar'a se vendú totu numai in Secuime cu câte 4 fl., éra in alte parti cu 3.40 pana 3.50; papustoiulu candu a fostu mai scumpu s'a datu cu 4 fl. dara la Clusiu si Reginu numai cu 2.10, in Sibiu camu cu 3 fl.; ovesulu pe unde e mai scumpu, se platesce cu 2 fl. 30 cr., pe airea cu 1.50—2 fl.

In dio'a de pasci ne plouá pucinu; de atunci avemu venturi tari, mai alesu de amiédi spre séra, éra preste di dete câte o caldura, cum nu prea este usitata in Aprile, cunoscutu de schimbatiosu si ploiosu. Vegetatiunea maintéda minunatu, numai de bruma de amu remanea aparati.

In serbatori Escel. sa domnulu arhiepiscopu si mitropolitulu Mironu Romanulu binevoi a intruni cá totu-deauna la dile mari, la mésa câte unu numeru frumosu de óspeti din clasele alese ale societatiei nóstre. In cursulu septemanei incepura a veni successive din deputatii alesi pe câte 3 ani la sinodulu archidiecepsanu, care se va deschide in duminec'a Tomei.

— (Denumire.) In locul binemeritatului Bielz, care din cauză a pierderii vederilor a mersu în pensiu, pentru comitatul Sibiiului fu denumit inspectorul reg. de școlă Emilu Trauschenfels, alu patrulă frate, de origine brasiovenu, dintr-o familia patriciana.

Corespondenție particularie ale „Observatoriului“.

— Din comitatul Marmatiei (Maramurasiu.) Suntemu întrebați, că după tragi-comediă jucată în acea parte a diecesei gherlene, în urmarea caletoriei archipastorilor sufletesci întreprinse la Vien'a, ce se va fi mai intemplat cu cei 60 mii de romani din comitatul Marmatiei, vecinu cu Bucovin'a și cu Transilvani'a. Este foarte frumosu dela romani, că până și de pre la Cernauti și Sucéva se interessă de sôrtea confratilor vecini.

In diet'a Transilvaniei dintre anii 1863—5 pusu fiindu la ordinea dilei și proiectulu de lege pentru impartirea politica a țierei după naționalități genetice, sasii noștri s'au certatu septemani întregi cu romanii numai pentru vreo două sate sasesci, ratacite și cu totulu isolate de corpulu loru nationale, anume în districtulu Fagarasiului și pe airea. Cu acea tinuta a loru sasii au datu atunci, că și la alte ocașii nenumerate din trecutu, exemplu stralucitu, cum trebuie se și iubésca cineva natiunea, cum se și apere sangele, existenti'a homogena și onôrea sa nationale, era celoru nici caldi nici reci, și totoruru renegatiloru le-au datu lectiunea meritata. „Nu vomu suferi a se valachisa unu singuru sasu, precum nu ceremu nici se se germanisedie unu singuru romanu; corciturile prea multe și bastardii nationali infecta și corumpu tôte calitatile bune ale unei natiuni, era cele rele se multiescu prin trensii.“ Acesta era limbajulu de atunci alu sasiloru, limbajiu scosuu din esperienti'a secoliloru.

Trei corespondenție lungi, pe care le mai avemu dela 13/1 Martiu încôce, se potu reduce în essenti'a loru la urmatôriile :

Pre candu dn. viceprefectu (vicecomite) Mihalca și subprefectii (szolgabiro) colportă prin tôte comunele romanesci petitiunea, prin care se cerea introducerea obligata a limbii magiare în cele mai multe comune romanesci, abia câțiva preoti scia ceva despre pasii archiereiloru facuti contra despotismulu de limba, și nu scia nimeni nimicu de ceea ce nu vrea în această cestiune immensa maiortate a natiunii romanesci. După câteva dile aflandu de modulu cumu au fostu pacaliti și adusi în opozițiune flagranta și scandalosa cu archiereii și cu consistôriile, cei mai multi au simțitu muștrare de consciința și rusine pentru nespusa usoritate de minte cu care au lucratu; au cređitu înse că era prea tardiu de a și mai retrage subscripțiunile. Singuru în comun'a Valeni s'au scolaru tôte fruntasii cu dn. parochu Basiliu Onitiu în frunte și într'o petitiune adressata comitelui supremu Lonyay de dato 10 Martiu au declarat, că pe langa ce petitiunea prin care se cerea limb'a magiara, a fostu subscrisa numai de o minoritate, care și ea se vede insialata prin esplicatiunile intortocate ce li s'au facutu cu ocașie subscripțiunii, asia ei tôte le retragu și roga pe prefectu, ca se nu le inaintedi la monarhu. Aceiasii poporeni înse, temendu-se cum se pare, cu totu dreptulu, că dn. Lonyay nu va fi asia de naivu, ca se le faca pe voia, în 4/16 Martiu au scrisu una suplica de a dreptulu cătra imperatulu, foră se cugete, că și această va avea aceeași sôrte, și că între împregiurarile actuali primele loru subscripțiuni, prin care cerea limb'a magiara, ei că romani, sunt considerate mai multu decâtu unu buldiu mare de auru. Dacă Maramurasiianii simtu în adeveru caintia sincera și profunda pentru marea secatura ce au facutu, pentru palm'a ce au cutediatu ei a trage archiereiloru și consistôriiloru, atunci calea caintiei le stă deschisa numai cătra ordinariatulu loru dela Gherla și cătra mitropolitulu loru dela Blasiu; la acelea două locuri sunt ei tôte datoru a cere ertare în genunchi, cu manile încrucite asupra peptulu, pentru lovitura ce au datu ei bisericeii proprie și auctoritatiloru eclesiastice, facendu totuodata rusine și natiunii romanesci.

Dupa una corespondenția din 3 Aprile, contra locuitoriloru din Valeni s'a pornitu investigațiune din cauză petitiunii și protestulu loru; cu alte cuvinte, dreptulu de petitiune recunoscutu că unulu din drepturile fundamentali, chiaru și în Turci'a, locuitoriloru din comitatul Marmatiei li se disputa prin presiune oficiale. Dacă acelu comitatu ar mai face că odinioara, parte din marele principatu alu Transilvaniei, atunci totu ne-amu mai esplicat procedur'a această, și puterea manei libere, date de cătra diet'a Ungariei organelor gubernementali asupra noastră, că se ne tractedi după instructiuni speciali și esceptionali. Asia înse nu pricepem, cum în comitatul Marmatiei romanii și preotii lor sunt chiaru provocati a subscrie petitiuni și suplice contra episcopulu și consistoriulu, în cauze scolastice și eclesiastice, era contra șolgabairiloru nu le este permis a se plange.

Modest'a noastră rogare cătra preasantii archierei ar fi, că se întrebe la locurile politice mai înalte, dacă fii sufletesci ai lor mai pot face usu de dreptulu petitiunii sau nu. Se întrebe cu atât mai virtosu, cu

câtu preass. lor sciu bine, ca dela 6/18 Februaru încôce s'au aflatu destui ômeni, anume și publicisti împrentati, cari au cutediatu se denega chiaru și Mitropolitiloru, episcopiloru, consiliariloru actuali intimi, dreptulu de petitiune; cu alte cuvinte: acei teroristi voru se sugruma din romani ori-ce urme de libertate, nu numai nationale, ci și individuale.

— Din comitatul Satu-maru. Se asteptă și din acelu comitatu sciri mai exacte decâtu s'au vedutu până acum în press'a romanésca despre starea de acolo a romanismulu; tocma înse întru asteptarea unoru informatiuni demne de tôte atentiunea, noi ne-amu feritu până acum pre câtu s'a potutu, de publicarea unoru sciri fragmentarie, din care se nuți poti formă o idea chiara. Atâta remane adeveru cunoscutu de 35 de ani, că romanismulu în acelea regiuni este foarte periclitatu. Din corespondențiile parochiloru repausati Moise S. Noacu și Ioanu Munteanu dintre anii 1842 et 1848 este bine cunoscutu, că în unele comune romanesci încă pe atunci se tinea predice unguresci de cătra preoti romanesci și ruteni, crescuti în școlă straine, în câtu nu și mai cunosea, decâtu foarte reu, limb'a materna; prin urmare nu prea avemu se ne miramu de ceea ce vedemu în timpulu de facia. Unu exemplu tristu și rusinatoriu de successiv'a desnacionalizare ni se dă chiaru din orasiulu Satu-maru în urmatôri'a corespondenția din 10 Aprile st. n.

In unulu din nrii mai de aprôpe ai „Observatoriului“ si-a luat cine-va ostenel'a de a scrie ceva despre lucrurile și starea romaniloru din Satu-mare. Eu credu că atâtu Dv. câtu și onor. publicu cetitoriu romanu a observatu cu dorere, că din această provincia romana foarte arare-ori se stracura în publicitate câte o scire, sau de se și intempla asia ceva, lucrulu nu e în favôrea cauzei nationale romane; din contra, corespondenții sunt siliti a constată unele fapte triste, simptome ale unei stricatiuni ce rôde la trupin'a vieții noastre natiunali. Asia a fostu și fapt'a înregistrata în numerulu amentitu.

Pentru că publiculu romanu se fia în câtu-va orientatu despre vieti'a și activitatea romaniloru Satu-mareni, voi descrie câte ceva în această epistola, încependu după natur'a lucrulu, dela capetenia, dela centru.

E dreptu că numai per abuzum se pôte numi centrulu romaniloru din provinci'a această, totusi considerandu că inimicii si-au datu tôte silinti'a că se desnacionalisedie pe romanii din orasiulu Satu-marelu, că asia din acestu recipiente principale veninulu se se derive în giuru, starea lucruriloru de aci din locu, merita speciale consideratiune.

Reflectandu antaiu la tempulu celu mai de aprôpe trecutu, damu de urmatôrele fapte :

Romanii au ocupatu partea orasiului Satu-maru proprie numita asia. Aci au formatu ei una comunitate besericesca romana. Erau între ei ômeni de influința mare și foarte avuti, precum unu Simleuanu, Petru Popu s. a., ale caroru nume se amentescu și astadi cu totu respectulu. Numele unoru familii stravechi în Satu-mare, precum: Radu, Groza, Anca, Marcu, Giroltanu, Popu, Muresianu, Lazaranu s. a. dovedescu în destulu romanitatea originale a acestei communitati. În beserica nu era vorb'a de predica magiara, nice în școl'a confessională romana de „hazádnak rendületlenül,“ că imnu nationalu.

Dupa unire, parochi'a această cu alte 95 din Cottulu Marmatiei și alu Satu-marelu s'a incorporatu în diecea rusésca dela Munkács (Munkács) și asia a începutu a se introduce pe încetulu limb'a slavóna în beserica, antaiu prin unii cantori veniti din Ungvaru, cari nu sciau romanesc. Acestu abuzu s'a legitimatu mai tardiu prin usu ne'nterruptu, cu atât mai vertosu, că romanii au începutu a se mestecă cu unele familii russesci din suburbiulu russescu, numitu Némethi, și asia de dragulu cuscriei și alu cumetriei au suferitu bucurosu limb'a slavóna pe langa cea romana în beserica.

Caracterulu besericeii însa s'a conservatu puru romanescu în tôte privinți'a, până ce pe la a. 1840 s'a tramisu romaniloru de parochu unu rutenu în persón'a dlui Gulovici, care au pastoritu această turma nefericita douăzeci de ani. Elu ne sciindu romanesc, era populu nepricependu russesc, a începutu se tîie predice în limb'a unguresca; în școl'a, în adunari, în affacerile private, în tôte relatinnile sale cu populu vorbiá totu numai unguresce, și batjocoria pre bietii romani ca sunt asia de prosti, de nu mai vorbescu alta limba, decâtu cea romanésca. Asia facundu-se catedr'a besericesca și școl'a romana areopagulu magiarisarei, era în vieti'a civile fiindu necurmatu în contactu cu ungurii calviniani, usioru se pôte pricepe, că romanii pe încetulu sau ungritu întru atâta, câtu astadi sunt și de aceia, cari nu mai vorbescu limb'a lor romana, era cu limb'a si-au pierdutu și sentimentele romanesci.

Dupa atâta nooru a urmatu și pucinelu seninu. Înaintatu fiindu parochulu rutenu de canonicu la Gherla, ia urmatu în 1859—60, fericitulu în domnulu Petru Branu. Elu era contrastulu intrupatu alu predecesorelu seu, adeca: omu cu sciința și cu zelul pentru cauz'a nationala romana. Ajutandu-lu și împregiurarile tempului de atunci, elu s'a luptatu resolutu pentru cauz'a romana, și a reportatu unu succesu stralucitu, precum apriatu se vede din corespondențiile scrise pe acele tempuri din Satu-mare. Parochi'a romana si-a revindicatu dreptulu seu. Înse dorere, nu multu tempu a serbatoritu dreptulu triumfulu reportatu. Ridicandu hidr'a magiarismulu cu nôue arme și puteri capulu seu, n'a potutu lasá în pace nice pre Romanii

Satu-mareni. Ômenii rei, lipsiti de onôre și consciința, au sumutiatu o parte a poporatiunii, în contra parochulu seu legitimu și le-a succesu a-lu departá și a-lu lipsi de parochi'a sa. Si asia Branu cadu victim'a sentimentelor sale romanesci. Caus'a această trista s'a ventilatu atunci prin diariile romane, și din acele se vede chiaru atâtu slabiciunea gubernulu diecesanu, câtu și marsiavi'a intrigantiloru.

In alta corespondenția ne vomu apropiá de presente. Romanu.

Conversatiuni istorice.

(Urmare și fine.)

Partea III. Sect. I. Incorporarea Banatulu la Ungari'a sub Mari'a Teresi'a; introducerea iobagiei în țiera; colonisarea Banatulu cu Serbi, Muntenegrini, Bulgari și mai în urma cu Nemti, Individualitatea poporulu romanu.

Sect. II: Miscarea, viati'a și lupt'a pentru esistența a romaniloru banatieni în totu decursulu secolulu alu XVIII. Epoc'a lui Iosifu II. Regimulu germanu în Banatulu deslipitu de Ungari'a. Nationalitatea, biseric'a, școl'a și starea economica a romaniloru. Miscarea romaniloru transilvaneni din 1784 resimțita în Banatu.

Sect. III. Starea țierii Banatulu preste totu, și a poporulu romanu în parte, în respectulu politicu, culturale, și economicu în urm'a rescolei din 1784 și până la Leopoldu alu II. Epoc'a lui Stratimirovici; congresulu serbescu dela Timisióra — 1791. Declarațiune Illiricum. Nouele plantatiuni serbe, germane și magyare în Banatu. Activitatea lui Jorgovicu, Cichindelu și altii.

Sect. IV. Luptele romaniloru banatieni la începutulu secolulu alu XIX și până la 1848, pe terenulu culturalu și bisericescu. Activitatea lui Nicoara, Bojinca, Murgu, Diaconovici, Tomici etc.

Sect. V. Revoluțiunea din 1848. Viati'a și miscarea romaniloru din acestu timp, adunarea din Lugosiu 1/13 Maiu. Terrorismulu maghiaru asupra poporulu romanu. Desfacerea Banatulu de Ungari'a și a bisericeii romane de ierarchi'a serbésca, proclamata în acea adunare din Lugosiu.

Sect. VI. Banatulu Temisianu sub absolutismulu Austriei desfacutu de Ungari'a dela 1849 și pana la 1859. Tîer'a divisata în Voivodina și Banatulu Temisióri. — Regimentulu lui Schwarzenberg, Bach, Scherling. Abolițiunea constituțiunii din 1851 (dupa cererea Russiei). Activitatea deputatiloru romani din Banatu pe langa guvernulu din Vien'a. Meyerhoffer și Coronini. Lupt'a pentru Independenti'a bisericeii și școlii romane. Crearea episcopiei greco-unite din Lugosiu.

Sect. VII. Epoc'a dela anulu 1860 până la 1867. și 1868. Provisorulu. Constituțiunea din 20 Octomv. 1860 și 26 Febr. 1861. Consultarea poporatiunii romane și serbe din Banatu în cestiunea reincorporarii Banatulu la Ungari'a. Lupt'a romaniloru contra încordariloru și intrigelor magiare. Deceptiunea poporulu romanu.

Sect. VIII. Epoc'a dela 1867—68 până la 1876. Dualismulu lui Beust și Deak. Despartirea bisericeii de ierarchi'a serbésca. Reînființarea Mitropoliei și a episcopielor romane gr. or. în Banatu, Transilvani'a și Ungari'a. — Statutul bisericescu. Legea nationalitatiloru. Încordari de maghiarisare. Actiunea, viati'a și miscarea nationala pe terenulu politicu, culturale și bisericescu în Banatu. Înpilarile magiariloru domnitori. Decadenți'a morala și desastrele economice în tôte țierile Ungariei.

Conversatiuni asupra traducerei cartiloru noastre bisericesci.

Până se ajungemu a da lectoriloru noștri unele consideratiuni scrise asupra literaturii noastre bisericesci din punctu-de vedere mai înaltu, ne marginimu astadata a reproduce aci câteva specimene de traductiuni mai noue din cartile sacre.

Sinodulu bisericeii autocephale romane a decisu estimpu, precum scimu, a se traduce din nou tôte cartile bisericesci într'o limba mai curata și mai neteda. Într'aceea se facusera camu de 45 de ani încôce prin clerici și mireni, câteva încercari de traduceri noue, precum vomu vedea mai tardiu. Canoniculu Teodoru Popu dela Blasiu tradusesse psaltirea între anii 1830 până 1833 după textulu originale evreescu, ajutat și de traductiunea germana a evreului Mendelsohn. Totu pe atunci se facea alte încercari la Iasi, sub conducerea neuitatulu mitropolitulu Veniaminu Costache. Dintre mireni a fostu pre câtu scimu noi, Ioanu Eliadu celu de antaiu, carele că bunu hellenistu, fostu odinioara discipulu alu renumitiloru dascali grecesci, Ducas, Vardallah s. a. dela liceulu din Bucuresci, s'a încumtatatu se traduca celu pucinu Pentateuculu după cei 70 din Alexandri'a, după ce conferise multu în această materia și cu mitropolitulu grecescu din insul'a Chio, unde petrecuse Eliadu în exiliu. Asia noi începemu probele de traductiuni din cartea cea mai vechia a lunei, și încă asia, că pre câtu ne permite starea tipografiloru de acilea, le vomu da cu tôte singularitatile gramaticali, orthographice și cu atât mai virtosu stilistice ale traductatoriloru; remane apoi la lectori, că se faca studii comparative între acestea și între alte traductiuni mai vechi și mai noue.

CAPU I.

1. În începutu creó Domneđu cerulu și terr'a.
2. Iar terr'a erá neveđută și informă, și întunerec' preste abysu, și spiritalu lui Dumneđu se purtă pe-te ape.
3. Si disse Dumneđu: fiă lumină — și fu lumină.

4. Si vedu Dumneđu lumin'a quô bună (eră), și despart Dumneđu dintre lumină și dintre întunec.

5. Si chieom Dumneđu lumin'a diș și întunecul nôpte; și se făcù séră, și se făcù diminétă. — Diș una.

6. Si dișse Dumneđu: fiă firmament (Tăriă) in miđlocul apelor, și despartă apele dintre ape, și asiă se făcù.

7. Făcù dar Dumneđu firmamentul, și despart Dumneđu dintre apele que erau subt firmament și dintre apele que erau d'assupra firmamentului; și asiă se făcù.

8. Si chieom Dumneđu firmamentul, ceru, și vedu Dumneđu quô bun (eră). Si se făcù séră, și se făcù diminétă. — Diao adoă.

9. Disse iar Dumneđu: adune-se apele quele de sub ceru intr'o congregațiô una, și arate-se uscatulu; și asiă se făcù: si se adunarô apele quelle de subt ceru in congregațiile lor, și apparu uscatul.

10. Chieom Dumneđu atunci uscatul, pământ; iar sistemele apelor, le numi Mări; și vedu Dumneđu quô bine (eră).

11. Mai dișse Dumneđu: germine pământul erbă verde semănătore de semētă după genere și asemănare, și lemn fructifer făcētore de fructe, a quăruia semētă in sine (să fiă) după genere și asemănare assupra pământului; și asiă se făcù.

12. Si produsse pământul erbă verde semănătore de semētă după genere (și după asemănare) și lemn fructifer făcētore de fructe, a quăruia semētă (eră) intr' ênsul după genere assupra pământului; și vedu Dumneđu quô bine (eră).

13. Si se făcù séră, și se făcù diminétă. — Diao a treia.

14. Disse iar Dumneđu: fiă luminători in firmamentul cerului spre luminarea terrei (și dominarea dișlei și nôptii), și spre a desparti dintre di și dintre nôpte, și fiă drept semne și la timp, și la diș și la anni.

15. Si fiă spre luminare in firmamentul cerului, qua se lumina assupra terrei; și asiă se făcù.

16. Si făcù Dumneđu doi luminători mari; pe luminatorul quel mare in capul dișlei, și pe luminatorul mai micul aquestuia in capul nôptii, precum și stellele.

17. Si fi pusse Dumneđu in miđlocul firmamentului cerului, spre a lumina assupra terrei.

18. Si a fi in capul dișlei și nôptii, și a desparti dintre lumină și dintre întunec; și vedu Dumneđu quô bine (eră).

19. Si se făcù séră, și se făcù diminétă. — Diao a patra.

20. Disse iar Dumneđu: producă apele reptile de sufflete viețitôre; și passeri svolătore assupra pământului in firmamentul cerului; și asiă se făcù.

21. Si creô Dumneđu cetii quei mari și ori-que sufflare de animale tîrîtore que produsserô apele după generii lor, și ori que passere aripată după genere; și vedu Dumneđu quô bune (eră).

22. Si le binecuvētô Dumneđu dișcēdu: creșceti și vē inmulțiți și împleți apele in Mări; și passerile inmulțiscă-se assupra pământului.

23. Si se făcù séră, și se făcù diminétă. — Diao a cincia.

24. Disse Dumneđu erô: producă pământul sufflet viețitor după genere, patrupede, și tîrîtore, și fere alle pământului după genere; și asiă se făcù.

25. Si făcù Dumneđu ferele pământului după genere, și vitele după genere, și tôte tîrîtorele pământului după generele lor; și vedu Dumneđu quô bune (eră).

26. Disse apoi Dumneđu: se facem omu după imaginea nôstră și după asemenare; și fia domni pescilor mării, și passerilor cerului, și vitelor tôte și terrei întreg, și tuturor reptililor que se tîrrescu assupra pământului.

27. Si creô Dumneđu pe omu; — după imaginea lui Dumneđu făcù pe dēnsul, mascule-si-femine fi creô pe dēnsii.

28. Si binecuvētô pe dēnsii Dumneđu, dișcēdu: creșceti și ve inmulțiți și împleți pământulu, și îl dominați, și fiți in capul pescilor mării, passerilor cerului, și tuturor vitelor, și terrei întreg, și tuturor reptililor que se tîrrescu assupra pământului.

29. Si dișse Dumneđu: ecē dideiu voē tôtă erb'a sporitôre que își revarsă semētă assupra pământului, și tot lemnul que are in sine fructu de semētă sporitôre: fiă voē in demăncare.

30. Si la tôte ferele pământului, și la passerile tôte alle cerului, și la tôtă tîrîtore que se mișcă asupra pământului, que are in sine sufflare de vietă — tôtă erb'a verde (fiă) spre nutriment. Si asiă se făcù.

31. Si vedu Dumneđu tôte quâte a făcù; — și ecē bune fôrte (era). Si se făcù séră și se făcù diminétă. — Diao a șesea. (Va urmă).

Sciri diverse.

— (O ilustrațiune a stărei nôstre materiale.) Cetimu in „Szabadság“: In Siri'a (comitatulu Aradului) s'au vendutu prin licitare judecatorésca o curte si o via; pentru cari unu creditoru din Aradu inprumutase 400 fl. v. a., cu 4 fl. 90 cr. v. a. di patru fl. 90 cr. v. a. In faci'a locului de licitare — in cancelari'a notariale — erau vreo 20 de insi presenti, intre acestia si adjunctulu notariului, carele din gluma dede pentru curte mai multu cu 10 cr. decâtu ceialalti, adeca 70 cr.; in ce surprindere, candu prin „niminea mai multu? a treia-ora“, trecu pentru 70 cr. curtea in proprietatea lui. Chiaru asia s'au intemplat si cu vi'a de 1130°; acēsta pentru 4 fl. 20 cr. inca trecu in proprietatea altuia. Acestea in adeveru sunt nisce relațiuni triste.

— (Tablouri nationale). Domnii Gr. Luis, librariu si F. A. Lachmann, oficeru c. r. si corespondentu militariu, au intreprinsu reproducerea acelu tablouri frumose, pe cari, dupa cum anuntiaseramu cu alta ocaziune, le esecută la comand'a Domnitoriului Carolu, pictorulu Schönberg, si cari representa stralucitele lupte ale armatei romane in contra Turciloru. Aceste tablouri sunt pe pensa, in colôre de uleiu, intinse pe pervasu si puse in rama poleita in latime de 12 centimetri, asia, că dimensiunea totala a tablourilor insemnate sub lit. A B si C de 97 centimetri inaltime 79 cent. largime. Tablourile incepundu dela lit. O voru avea 104 cent. inaltime pe 79 cent. largime. Tôtă seri'a se compune din copie fidele ale originalelor. Tablourile sunt cele urmatore: A) O desiarja de calarasi cu M. S. R. in capulu colônei, (Episodu de manevra). B) Portretulu M. S. R. Domnitoriului, C) Idem alu M. S. R. Dômnei (ambele in marime naturala a bustului). D) Ataculu Grivitiei in diu'a de 30 Augustu 1877. E) Trecerea armatei romane preste Dunare la Corabi'a. F) Bombardarea Vidinului. M. S. R. In bateri'a Carolu la 15 Maiu 1877. G) Inspectiunea M. S. R. in interiorulu redutei Griviti'a. I) Intâlnirea Musîrului Ghazy Osman-Pasia cu M. S. R. dupa capitularea Plevnei la 18 Nov. 1877. L) Ataculu positiunilor inamice la 27 Augustu 1877. M) Reluarea Grivitiei la 31 Augustu 1877 deminēti'a. N) Ataculu positiunilor dela Dolne-Dubnicu la 31 Octomvre 1877 de catra cavaleri'a romana. O) Trecerea M. S. R. preste platoulu dela Bucovu la 28 Noemvre 1877. Tablourile sub Lit. A si B sunt dejă gatâ. Pretiulu tablourilor va fi loco Bucuresci pentru bucata 40 lei (2 Napoleoni); la comande din afara se voru adaogă speșele de embalagiu si transportu. Acei Domni cari voru voî a posedea aceste tablouri, se potu adresă la d-nii; Gr. Luis librariu, strad'a Lipscani Nr. 18, séu la d. Lachmann, strad'a Griviti'a Nr. 57 si la magazinulu de tablouri alu d. Harch et Com. calea Victoriei Nr. 74 — in Bucuresci. Se potu face si abonamente pentru seri'a intrēga, care se va completă numai in cursu de ani de acuma inainte, esindu cam din 2 in 2 luni câte unu tablou. — Câte 2 lei din fiacare tablou vendutu se destina in folosulu veduveloru si alu orfaniloru ostasiloru romani, cadiuti in campani'a dela 1877—1878.

— (Unu pesce decoratu). — P. Ll. istoriscescă că Iohan Much din Pesta vechia, pescui alaltaeri in Dunare unu pesce de o maja (44 oca). Acēst'a n'ar fi mirare, căci pesci sunt multi de asia greutate. Ceea ce era in sa deosebitu la acelu pesce, este faptul vedu de o multime de martori, că de urechi'a lui se acatiase crucea unui ordinu. Pescariulu aretă ceea ce a aflatu si crucea s'a espusu in birtulu Zeilinger spre vedere. Locotenentulu de honvedi Mück, care a fostu in Buda Veche, cercetă crucea si constată ca este crucea de meritu de auru cu corôna, austriaca. In ce modu va fi ajunsu pescele la acestu ornamentu de ordinu? Judecandu dupa starea bandei crucei, pescele a trebuitu se pôrte multu tempu acestu ornamentu.

— (Lupt'a intre o brôsca tiestôsa si unu sierpe sunatoriu) are se fia mâne in sal'a Szécheny! Pretiulu intrarei 50 cruceri de persôna. Astu-felu anuntia afiptele lipite pe coltiurilē stradelorū unui orasiu mai insemnatu din Ungari'a.

A vedea o brôsca tiestôsa, nu este ceva raru: a vedea in sa unu sierpe cu clopotiei, celu mai veninosu din toti sierpii, si chiaru in lupta cu o brôsca tiestôsa, trebuiă se fia interesantu, si prin urmare trebuiă se fia vedu.

Publiculu alerga si se indesa in sal'a Szécheny, unde, cu câte-va dile mai inainte incepuse a se dá felurite representatiuni de gimnastica, scamatori'a, etc. Lupt'a intre numitele animale era lasata la finele programei. Lumea asteptă cu nerabdare.

Eata că i vine rendulu. Unu individuu necunoscutu, cu unu exterioru camu nepeptenatu, apare pe mic'a scena, tiindu in mana o farfuria mare, ér' in farfuria o brôsca tiestôsa viă.

Mare tacere in tôte sal'a, nerabdatori si curiosi fiindu toti d'a vedea mai curendu pe inforatoriulu adversariu alu brôscei.

Deodata, in mijloculu tacerei, individuu nostru se si adresăia cătra publicu cu aceste cuvinte:

Dômneloru si domniloru, amu adusu acēsta brôsca tiestôsa, că se se lupte cu unu sierpe sunatoriu. De aceea ve rogu, sierpele sunatoriu fiindu fôrte veninosu că se desiartati scaunele din apropierea scenei, pentru că nimeni din d-vôștra in cursulu luptei se nu fia stropitu de veninulu sierpelui.

Publiculu indata se departă de scena, asia ca nimeni nu mai eră in apropiere.

Individuu nostru isi urmă cuventarea, punendu brôsca josu:

„Acum se ve mai rogu ceva. Brôsca cum vedu, este gat'a de lupta. Dăca cine-va din d-vôștra are unu

sierpe sunatoriu, bine-voiesca a'lu pune in fati'a brôscei si lupt'a va incepe indata!“

Si individuu fugi printre culise, ér' publiculu.... tablou!

— (Mortu in bratiiale miresei sale.) Unu sergentu anume Bassler primise la cererea sa unu concediu de optu septemani, de care avea trebuintia se'si vedea de nisce afaceri ale sale familiare si in urma se se însore. Dupa ce elu primi biletulu de concediu, la care nu prea se asteptă, fû coprinsu de o asia mare bucuria, in cătu alergă indata la mirés'a lui, pentru că se i comunice inbucuratôrea scire. Se prea intielege ca bucuri'a copilei inca nu eră mai mica. Dar' de abea cei doi teneri statusera impreuna vreo 1/2 ôra, candu sergentulu scotiendu unu strigatu poternicu, cadiu mortu in bratiiale desperatei sale mirese.

— (Viatia lunga.) In 25 Ianuariu a. c. a muritu in Salcio'a de josu, comitatulu Turdei, unu anume Toma Iuonete in etate de 125 ani. Acelu betranu traise intr'o coliba miserabila in codru si amblă in totu tempulu cu peptulu desvelitu. (?)

— (Despre atentatulu asupra generalului Drentelen) se publica urmatorele amenunte:

Cu doue dile inaintea atentatului, generalulu primî din partea „Comitetulu executiv“ o scrisore prin unulu din adjutanti sei, in care eră sommatu, ca in casu dēca nu va incetă cu persecutarea criminaliloru politici si dēca nu va sistă torturarea loru in prinsori prin organele politiane, — elu va fi in pucine dile pedepsitu cu môrte. Acēsta somatiune eră scrisa pe unu micu petecu de chartie. Dupa cetirea acelei scrisori generalulu intra tienendu acea chartie in mana, in salonu, unde se aflau soci'a si fiic'a sa, in societate a trei demnitari mai inalti. „Tocmai primifu, dela faimosulu „Gubernu nationalu“ o noua sententia de môrte!“ esclama siefulu gendarmeriei intrandu, — „enu priviti pe ce felu de petece isi publica acelu gubernu sententiele sale; elu ar potea fi ceva mai cu consideratiune si se observe mai multa demnitate in formele sale esteriore.“ In diu'a urmatore desu de diminētia Drentelen primî o noua editiune de lucsu a sententiei de môrte, tiparita pe chartie imperiala de formatulu celu mai mare. La vederea aceleia remase fôrte uimitu, pentru ca acuma se potea convinge, ca „gubernulu revolutionariu“ avea agenti si partasi chiaru in cele mai superiore cercuri ale functionariloru. Cei trei demnitari cari se aflau in salonu in momentele candu se petrecuse scen'a descrisa mai susu, au fostu arestati.

— Din Varsiovi'a se anuntia, ca acolo s'au pedepsitu o multime de studenti din caus'a propagandei socialiste. Afara de acēsta 72 studenti dela universitatea din Moskwa, cari se afla inchisi in citadel'a din Varsiovi'a, voru fi deportati in Siberi'a.

— (Bibliografia). In dilele acestea aparū si a II brosiura din „Indreptariulu practic in tôte afacerile finantiale“, compusu de d. Georgiu Popu, secretariu m. reg. finantialu si presiedinte alu oficiulu pentru mesurarea competintieloru din Alba-Juli'a.

Pretiurile cerealielor

si altoru obiecte de traiu au fostu la

18 Aprilie in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitr	fl. 5.20—6.—
Grâu, amestecat	1 „	„ 4.30—4.90
Secara	1 „	„ 3.30—4.70
Papusiou	1 „	„ 2.90—3.30
Ordiu	1 „	„ 3.40
Ovesu	1 „	„ 1.80—2.20
Cartofi	1 „	„ 1.20—1.30
Mazare	1 „	„ 6.——6.50
Linte	1 „	„ 10.—10.50
Fasole	1 „	„ 4.50—5.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	„ 34.—35.—
Untura (unsore topita)	50 „	„ 27.50
Carne de vita	1 „	„ 35—40
Oua 10 de		„ —20

Cursulu monetelor in val. austr.

Vien'a, 17 Aprilie.

Galbinii imperat. de auru	fl. 5.54 cr.
Moneta de 20 franci	„ 9.33 „
Imperialu rusescu	„ 9.58 „
Moneta germana de 100 marce	„ 57.55 „
Sovereigns englesi	„ 12.— „
Lira turcesca	„ 10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„ — „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

12 Aprilie.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l. 102.1/2 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„ 103.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„ 100.5/8 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„ 94.3/4 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„ 87.1/2 „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„ 98.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„ 178.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„ 30.25 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„ 86.— „
Daci'a, Compania de ascur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„ 190.— „
Romani'a. Compania de ascur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„ 75.— „